

El Tribunal Constitucional s'enfanga

La seu del Tribunal Constitucional. L'enfrontament entre PP i PSOE ha acabat empantanegant la imatge d'aquesta institució.

La recusació del magistrat del Tribunal Constitucional Pablo Pérez Tremps en el debat de l'Estatut de Catalunya ha tret a la llum un procés creixent de politització del més alt dels tribunals espanyols. Un procés que trenca la imatge d'imparcialitat que hauria de caracteritzar el tribunal que ha de garantir l'aplicació de la carta magna espanyola.

“ Amb tot això, qui en surt mal parat de veritat és el mateix Tribunal Constitucional.”

Aquesta és la conclusió que un diputat emetia als passadissos del Parlament de Catalunya, arran de la decisió del Tribunal Constitucional d'acceptar la recusació del magistrat Pablo Pérez Tremps, proposada pel PP, per excloure'l del debat dels recursos d'inconstitucionalitat contra l'Estatut de Catalunya. La decisió ha aixecat una nova tempesta política en l'àmbit judi-

cial. Sis magistrats de l'anomenada “tendència conservadora” van votar a favor de la recusació del seu col·lega, davant dels cinc de l'anomenada “tendència progressista”, que hi van votar en contra. L'argument de la recusació: haver fet, abans de ser membre del TC, un estudi sobre el projecte d'Estatut, per encàrrec de l'Institut d'Estudis Autonòmics, un organisme depenent de la Generalitat de Catalunya.

El fet és que aquest episodi arriba seguit d'un serial d'intents de recusació

previs, que han deixat en una situació ben poc galdosa aquest tribunal que és el màxim garant de la carta magna espanyola. Els recursos presentats pel PP i el Defensor del Pueblo contra l'Estatut de Catalunya han estat precedits per intents de recusacions que han afectat, fins i tot, la mateixa presidenta de l'alt tribunal, María Emilia Casas, també de la majoria “progressista”, més favorable a lectures obertes de la Constitució. El resultat és un increment de les discrepàncies internes dins del Constitucional, que ha acabat encomanant-se de l'alta tensió provocada per l'enfrontament cada cop més radical entre PSOE i PP.

Una relliscada de la presidenta del TC.

Algunes fonts afirmen que el nivell de crispació entre els magistrats del tribunal, en les llargues deliberacions per decidir la recusació de Pérez Tremps, van arribar a les sortides de to amb al·lusions a referències de caràcter familiar i personal. Aquest procés i la decisió final de recusació han debilitat la confiança entre els mateixos magistrats d'una i altra tendència ideològica.

I potser tot això no hauria passat si el vot de qualitat de la presidenta del TC no hagués permès l'acceptació a tràmit de la recusació presentada pel PP. Una tramitació que es produïa després que l'alt tribunal rebutgés la tramitació de la recusació contra la mateixa María Emilia Casas, a qui el PP volia recusar perquè el seu espòs, també catedràtic, havia fet un altre estudi per a l'Institut d'Estudis Autonòmics.

Però a aquest embolic fangós s'afegeix el fet que, precisament, el ponent de la recusació contra el magistrat Pérez Tremps, el jutge Jorge Rodríguez Zapata, també havia fet un estudi sobre l'Estatut de Catalunya, en aquest cas, per encàrrec de la Fundació Pi i Suñer.

Experts juristes subratllen el perill que amb aquest episodi es pugui obrir una espiral perillosa per al mateix Tribunal, ja que, precisament, els membres seleccionats per anar al TC, com a experts que són en la matèria, partici-

pen en la redacció d'informes sobre temes que poden ser debatuts en un moment o altre en el mateix tribunal.

Objectiu del PP: assalt al TC. Però en aquesta batalla política en què s'ha vist immers el TC, hi ha una estratègia més de fons orquestrada per la majoria conservadora i propera al PP. I és que el cas de Pérez Tremps pot causar un cert retard de la sentència de l'Estatut, que la presidenta del TC, Maria Emília Casas, volia tancar abans de la fi del seu mandat, el mes de juny.

D'aquesta manera, si finalment el magistrat recusat presenta la dimissió –com alguns sectors polítics ressalten–, la substitució, que haurà de ser a instàncies del Govern espanyol, hauria de fer-se amb una certa rapidesa, si és que l'executiu de Zapatero vol evitar deixar en mans d'una majoria conservadora el TC. Una majoria que, a més, podria fer-se amb el càrrec de la presidència d'aquesta institució. Cal tenir present que el càrrec de la presidència del tribunal és un element clau, ja que disposa de la capacitat del vot de qualitat en cas d'empat en una deliberació. Per tant, si la “tendència conservadora” arriba a controlar la majoria del TC i la presidència, és fàcil imaginar que els recursos del PP i del Defensor del Pueblo podrien prosperar.

Però al marge de l'envit contra l'Estatut de Catalunya, que el PP sempre ha utilitzat per desgastar l'executiu del PSOE –només cal recordar les similituds del text català amb l'andalús, que té el suport dels populars–, amb aquesta operació per aconseguir la majoria al TC els populars intenten fer-se amb l'hegemonia del poder judicial. Una hipotètica majoria conservadora al TC s'afegiria a la ja existent en el Consell General del Poder Judicial. I atrinxerats en aquest espai, els populars podrien plantejar un veritable assetjament a l'executiu de Zapatero, amb vista a les properes eleccions legislatives.

Mentre aquesta lluita es produeix en el poder judicial, les formacions polítiques catalanes continuen amb el mateix nivell d'unitat que van mantenir durant el procés de negociació de l'Estatut a Madrid.

Enric Rimbau

“Al marge de la sentència del TC, cal preparar-se per a un procés sobiranista”

Jaume Renyer (Vila-Seca, Tarragonès, 1958) és professor de Dret Administratiu a la Universitat Rovira i Virgili (URV) i president del Fòrum Català pel Dret a l'Autodeterminació. Com a exmembre del Consell Consultiu de la Generalitat de Catalunya (del 2000 al 2004), coneix els límits del marc constitucional espanyol.

Què us sembla la recusació del magistrat Pérez Tremps del Tribunal Constitucional (TC) per analitzar els recursos contra l'Estatut català?

—Primer, no té precedents. Segon, els arguments en els quals es basa la incompatibilitat són arbitraris, ja que fan referència a uns treballs professionals previs a la tramitació de l'Estatut. Per tant, és molt més “causa d'incompatibilitat” les manifestacions fetes pel magistrat García Calvo, sent ja membre del TC, que mostraven una animadversió evident contra els continguts del projecte estatutari català. En canvi, la recusació d'aquest magistrat va ser desestimada.

Aquests fets s'emmarquen dins d'un fenomen més ampli, com és la persistent actitud de bona part de la judicatura espanyola –que sembla actuar seguint un impuls polític– que prioritza una determinada concepció de la unitat de l'estat.

—Hi ha qui veu en tots aquests episodis de la judicatura una estratègia orquestrada del PP. És exagerat?

—Crec que assistim a un fenomen molt més ampli, com és l'emergència d'un nacionalisme espanyol exclouent de qualsevol altra forma de convivència de plurinacionalitat. Es dona també en la cúpula empresarial, com s'ha vist en el bloqueig de Joan Rossell en la presi-

dència de la CEOE, l'actitud davant l'opa d'Endesa per Gas natural o en la jerarquia de l'Església catòlica, que ha deslegitimadament reiteradament els altres nacionalismes diferents a l'espanyol i ha atorgat només a aquest un valor moral.

Per tant, el PP és l'expressió política d'aquest estat d'opinió actual, que té unes arrels culturals i històriques molt profundes en la mentalitat espanyola, i que es deixa veure també en les declaracions de destacats membres del poder judicial, que opinien sobre qüestions polítiques del tot alienes a la seva funció, com ara les famoses declaracions de Jiménez de Parga, o de Francisco José Hernando, sobre el català i les sevillanes.

—Aquesta politització de la judicatura ha desdibuixat la separació entre el poder judicial i la resta de poders polítics?

—Hi ha una confusió de papers entre el poder judicial i els altres poders de l'estat, com es va poder comprovar en la tramitació de la llei de partits, i que ha continuat amb un seguit de declaracions de representants del CGPJ en temes estrictament polítics, al voltant de l'Estatut català. Aquest intervencionisme va en detriment del paper arbitral del poder judicial, el paper que, per exemple, ha sabut representar el Tribunal Suprem del Canadà, que ha estat crucial per ca-